

26.2.09
ש.מ. 13063

לכבוד
הפרקליט הצבאי הראשי
תא"ל אביחי מנדלבליט
בפקס:

שלום רב,

הנדון: שימוש ברובה רוגר במהלך הפגנות

1. בשבועות האחרונים שב הצבא להשתמש במהלך הפגנות ברובה הרוגר, המשמש לירי כדורים חיים בקוטר 0.22 (כדורי טוטו). מירי זה נפצעו פלסטינים רבים בגדה המערבית, ולפחות במקרה אחד גם אזרחית זרה. לבצלם ידוע על פצועים בכפרים נעלין, בלעין, גיוס, ביתוניא ובודרוס. הנפגעים נפצעו בדרך כלל בגפיים, באורח קל עד בינוני.
2. בשנת 2001 הורה הפרקליט הצבאי הראשי דאז, אלוף מנחם פינקלשטיין, להפסיק את השימוש ברובה הרוגר. החלטה זו התקבלה, בין השאר, לאחר שכמה ילדים ברצועת עזה נהרגו כתוצאה מהשימוש בו ולאחר שבפיקוד מרכז כבר אסרו את השימוש בו, לאחר שמצאו שהשימוש בו נגד מפגינים נעשה לעתים קרובות ללא הצדקה. גורם צבאי בכיר צוטט אז ב"הארץ" כאומר ש"הטעות היתה שהרוגר הפך בתפיסתו לאמצעי לפיזור הפגנות, בניגוד ליעדו המקורי כנשק לכל דבר". (יוגבל השימוש ברובה "רוגר" בשטחים, עמוס הראל, 27.12.2001)
3. עם חידוש השימוש בנשק זה, הובאו בעיתון "הארץ" דבריו של "גורם בצה"ל", לפיהם הרוגר גורם לפחות נזק מ"כדור גומי" והוא פחות קטלני. (מפגינים: צה"ל החזיר לשירות נגד מפגינים רובה רוגר שנאסר לשימוש בעבר, ניר חסון, 10.1.2009)
4. החזרת הרוגר לשימוש בטענה כי כדורי פלדה מצופים גומי מסוכנים יותר, היא מקוממת. ירי של כדורים חיים במפגינים, שאינם מסכנים את חיי החיילים בכל דרך שהיא, אינו חוקי. ירי כזה יכול להיעשות רק כאשר נשקפת סכנת חיים ממשית ומיידית וכאשר אין כל דרך אחרת להתמודד עם הסכנה.

5. מעבר לכך, בשנים האחרונות אכן נהרגו ונפצעו פלסטינים רבים מפגיעת כדורי מתכת צופים גומי. אולם, כפי שפירטתי במכתבי ליועץ המשפטי לממשלה, מתאריך 31.08.8, שהעתק ממנו נשלח אליך, חלק גדול מהפגיעות נגרם משימוש מופקר ולא חוקי של חיילים ושוטרים בנשק זה. פרקטיקה זו כוללת, בין השאר, ירי מטווח קצר ביותר, ירי לעבר ילדים וירי לעבר פלג הגוף העליון – כל זאת בניגוד להוראות הפתיחה באש.
6. פרקטיקות אלה השתרשו בקרב אנשי כוחות הביטחון מכמה סיבות. ראשית, חיילים ושוטרים כמעט ואינם נדרשים לתת את הדין על שימוש בלתי חוקי בתחמושת זו, גם אם הוא גרם להרג או לפציעה קשה. שנית, שימוש כזה בכדורי מתכת מצופים גומי נעשה לעתים קרובות על דעתם של מפקדים ובהנחייתם. ושלישית, נראה כי תחמושת זו התקבעה בתודעתם של אנשי כוחות הביטחון כנשק לא קטלני ולא מזיק שאין צורך להגביל את השימוש בו.
7. דברים אלה יכולים להיות נכונים באותה מידה גם בנוגע לרובה הרוגר. יותר מזאת, מדובר בכדורים חיים שכבר עתה גורמים לפציעות, ושהסכנה הטמונה בהרחבת השימוש בהם גדולה לכן הרבה יותר. מעבר לכך, מאחר שנשק זה מוצג כנשק לפיזור הפגנות, קיים חשש ממשי שבדומה לכדורי מתכת מצופים גומי הוא ישתרש בתודעתם של חיילים כנשק שאינו קטלני, אז יגבר השימוש בו.
8. הדרך היחידה למנוע בעתיד פציעות קשות והרג במסגרת משימות שיטור, היא לאסור לחלוטין על ירי אש חיה על מפגינים לא חמושים, שאינם מסכנים את חיי החיילים, גם לא באמצעות רובה הרוגר.
9. לתשובתך המהירה אודה.

בכבוד רב,

גיסיקה מונטל
מנכ"ל בצלם

עותקים :
היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד מני מזוז, משרד המשפטים, ירושלים
אלוף גדי שמני, מפקד פיקוד מרכז, באמצעות פקס : 02-5305741
קצינת מדור זכויות אדם, דובר צה"ל, באמצעות פקס : 03-5693971